

ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU

TIỂU NHÓM KỸ THUẬT VỀ QUẢN TRỊ REDD+

(Bản thảo số 3)

GIỚI THIỆU:

Rừng đóng vai trò quan trọng trong việc tích tụ các-bon. Vì vậy, mất rừng làm giải phóng lượng các-bon tích trữ trong cây ra khí quyển dưới dạng phát thải khí Các-bon-níc (CO₂). Theo IPCC (2007), phát thải từ việc mất rừng ở các nước đang phát triển là 5,8 tỷ tấn CO₂/năm, tương đương với 17.3% tổng lượng khí nhà kính toàn cầu. Lượng khí thải này nhiều hơn lượng khí thải của ngành giao thông (13,1%) và ngành nông nghiệp (13,5%). Do vậy, mất rừng được xác định là nguyên nhân làm gia tăng lượng CO₂ trong khí quyển và góp phần vào việc làm biến đổi khí hậu toàn cầu.

Hội nghị các bên lần thứ 13 (COP 13) về biến đổi khí hậu của Liên Hợp Quốc ở Bali, Indonesia năm 2007 đã nhận định rằng giảm phát thải khí nhà kính từ mất rừng và suy thoái rừng (REDD) là một giải pháp giảm thiểu biến đổi khí hậu hữu hiệu và kêu gọi cộng đồng quốc tế hỗ trợ các nước đang phát triển thực hiện những sáng kiến về REDD. Phạm vi của REDD sau đó được mở rộng bao gồm cả vai trò bảo tồn rừng, quản lý rừng bền vững và nâng cao trữ lượng các-bon rừng tại COP 15 ở Copenhagen, Đan Mạch. Mãi đến COP 16 tổ chức tại Cancun, Mêhico năm 2010, REDD+ mới được công nhận bao gồm năm hoạt động là: 1) Giảm phát thải khí nhà kính thông qua giảm mất rừng, 2) Giảm phát thải khí nhà kính thông qua giảm suy thoái rừng, 3) Bảo tồn trữ lượng các-bon rừng, 4) Quản lý nguồn tài nguyên rừng bền vững, 5) Nâng cao trữ lượng các-bon rừng.

Việt Nam là một trong chín nước đang phát triển đầu tiên nhận được tài trợ của Chương trình UN-REDD toàn cầu để thực hiện Chương trình UN-REDD quốc gia, giai đoạn I từ năm 2009 đến năm 2012. Việt Nam cũng là một trong năm nước được Quỹ đối tác Các-bon trong Lâm nghiệp của Ngân hàng thế giới phê duyệt “Đề cương ý tưởng kế hoạch sẵn sàng thực thi REDD+” (R-PIN), một bước tiến ban đầu để xây dựng “Đề xuất chuẩn bị sẵn sàng thực thi REDD+” (R-PP). Để thực hiện các hoạt động REDD+, phía Việt Nam đã thành lập một số cơ quan như Ban chỉ đạo về REDD+, Văn phòng REDD+ Việt Nam, Mạng lưới REDD+ quốc gia và Nhóm công tác về REDD+ (bao gồm các Tiểu nhóm kỹ thuật – STWG). Trong số sáu Tiểu nhóm được thành lập để giúp Nhóm công tác về REDD+ và Mạng lưới REDD+ về các chủ đề chuyên sâu liên quan đến REDD+, Tiểu nhóm kỹ thuật về Quản trị REDD+ được thành lập để giúp đảm bảo sự tham gia của các bên liên quan trong quá trình ra quyết định, đảm bảo tính minh bạch,

trách nhiệm giải trình, hạn chế tham nhũng, hạn chế các thủ tục rườm rà, ổn định chính trị, bảo tồn văn hóa và đảm bảo các biện pháp an toàn về môi trường và xã hội trong quá trình thực hiện các sáng kiến REDD+.

QUẢN TRỊ RỪNG VÀ REDD+

Theo Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp Liên Hợp Quốc (FAO), quản trị rừng có thể được mô tả như sau “Quản trị rừng là cách làm mà các cán bộ và các cơ quan có quyền lực và sử dụng quyền uy của mình trong quản lý tài nguyên rừng”. Dưới đây là một số đặc điểm chính của các hoạt động thực tiễn tốt trong quản trị rừng:

- Pháp quyền (có thể dự đoán trước): mọi công dân đều phải tuân theo luật pháp,
- Trách nhiệm giải trình – người dân và các thể chế có trách nhiệm giải trình cho các hành động của mình,
- Hiệu quả – các cơ chế quản trị sẽ đạt được các mục đích cuối cùng như đã dự định,
- Hiệu suất – quản trị sẽ hoạt động theo cách ít tạo ra những thứ vô ích nhất,
- Công bằng – mọi lợi ích và gánh nặng về tài nguyên rừng sẽ được chia sẻ theo cách nhìn công bằng,
- Sự tham gia – tất cả những ai quan tâm đều có cơ hội được tham vấn hoặc tác động bởi các quyết định của chính phủ liên quan đến rừng,
- Minh bạch – các thông tin về rừng và cách thức quản trị rừng nên công khai với tất cả mọi người.

Vì REDD+ có thể liên quan đến các cơ chế bồi hoàn nên nếu vội vàng đẩy nhanh việc thực hiện REDD+ có thể sẽ làm suy yếu những nỗ lực để cải thiện việc quản trị rừng. Ngoài ra, việc vội vàng thực hiện REDD+ mà không quan tâm đến vấn đề quản trị rừng có thể sẽ làm cho những nhà đầu tư vào thị trường các-bon không thích rủi ro tránh xa những quốc gia có tai tiếng trong việc thực thi lâm luật và những khung pháp lý yếu kém. Do đó, điều quan trọng đối với Việt Nam là nên quan tâm đến việc quản trị rừng trong các tiến trình của REDD+ càng sớm càng tốt.

MỤC TIÊU

Tiểu nhóm kỹ thuật về quản trị REDD+ hoạt động nhằm đạt được những mục tiêu sau:

- Xây dựng năng lực và nâng cao nhận thức cho các thành viên tham gia vào các hoạt động quản trị REDD+,

- Cung cấp việc điều phối và chia sẻ những bài học kinh nghiệm về các hoạt động thực tiễn tốt của quản trị trong quản lý rừng và REDD+ với các bên có liên quan,
- Đưa ra các khuyến nghị và những hỗ trợ kỹ thuật cho việc thực hiện và đánh giá Chương trình Hành động quốc gia về REDD+ đồng thời đảm bảo được tính minh bạch, sự tham gia và hiệu suất.

NHIỆM VỤ

Thiết lập một diễn đàn về quản trị trong Mạng lưới REDD+

- ✓ Làm rõ các khái niệm/định nghĩa về quản trị và các yếu tố liên quan đến quá trình thực hiện Chương trình Hành động REDD+ quốc gia;
- ✓ Xác định Khung hoạt động để đo lường các vấn đề quản trị trong REDD+;
- ✓ Xây dựng Lộ trình hoạt động cho Tiểu nhóm kỹ thuật về Quản trị REDD+ trên cơ sở Chương trình Hành động REDD+ Quốc gia đã được phê duyệt;
- ✓ Xác định các ưu tiên, trách nhiệm và nguồn lực cho hoạt động.

Cung cấp và chia sẻ thông tin về quản trị REDD+ và lâm nghiệp cho các đối tác tham gia chính

- ✓ Tiến hành rà soát các hoạt động thực tiễn (thông lệ) tốt về quản trị trên thế giới và trong nước để đề xuất các mô hình quản trị cho các nhà lập chính sách nhằm điều chỉnh cho phù hợp với bối cảnh ở Việt Nam;
- ✓ Chia sẻ thông tin về các sáng kiến, tiến trình xây dựng, các kết quả đầu ra và khung pháp lý liên quan đến REDD+ và hợp tác với 5 Tiểu nhóm kỹ thuật (Đo lường, thẩm định và báo cáo - MVR, Thực hiện ở địa phương - LI, Chia sẻ lợi ích - BDS, Gắn kết khối tư nhân - PS, Đảm bảo an toàn Môi trường và Xã hội - SG), với FSSP, FLEGT và các bên tham gia cùng hưởng lợi khác;
- ✓ Điều phối và tập hợp các vấn đề quản trị do các Tiểu nhóm kỹ thuật khác (STWGs), FSSP và FLEGT đưa ra để tham vấn rộng rãi và đề xuất các vấn đề chính sách phù hợp cho việc áp dụng;
- ✓ Xem xét việc lồng ghép các vấn đề quản trị giữa REDD, FLEGT và CITES;
- ✓ Khởi xướng một diễn đàn hợp tác cho REDD+ và các sáng kiến khác liên quan đến quản trị như: Giám sát quản trị rừng (FGM), đánh giá quản trị có sự tham gia (PGA) và quan hệ đối tác với các đối tác trong nước và quốc tế bao gồm cả

khỏi tư nhân;

Cung cấp những hỗ trợ kỹ thuật và các khuyến nghị về quản trị cho quá trình hoạch định, thực hiện và tham vấn chính sách liên quan đến REDD+ ở Việt Nam

- ✓ Chuẩn bị/tập hợp các kết quả hỗ trợ kỹ thuật và các khuyến nghị về quản trị cho quá trình hoạch định, thực hiện và tham vấn chính sách liên quan đến REDD+.

THÀNH PHẦN:

Cục Kiểm lâm thuộc Tổng Cục Lâm Nghiệp sẽ chủ trì các hoạt động của Tiểu nhóm kỹ thuật về quản trị. Ông Nguyễn Hữu Dũng, Cục trưởng Cục Kiểm lâm là chủ tọa của STWG-G.

Ông Nguyễn Việt Dũng – Phó Giám đốc Trung tâm con người và thiên nhiên (PanNature) và Ông Nguyễn Quang Tân - Tổ chức (RECOFTC) là các đồng chủ tọa.

Thành viên của Tiểu nhóm kỹ thuật về quản trị là những người có quan tâm đến vấn đề quản trị trong mạng lưới REDD Việt Nam và các bên tham gia có liên quan.

HOẠT ĐỘNG

Về cơ bản, các cuộc họp của STWG về quản trị được thực hiện một lần/quý. Tuy nhiên, chủ tọa và đồng chủ tọa có thể triệu tập các cuộc họp bất kỳ nếu có một sự kiện quan trọng liên quan đến vấn đề quản trị hoặc có rất nhiều việc cần phải được thảo luận để hỗ trợ việc đẩy nhanh tiến độ thực hiện REDD.

Trong mỗi cuộc họp, các chủ đề sẽ được mang ra thảo luận, các ý kiến sẽ được ghi lại trong một Biên bản cuộc họp và được gửi đến các thành viên trong Mạng lưới REDD+ Việt Nam cũng như được đăng lên website của Văn phòng REDD+ sau đó. Các chủ đề cho cuộc họp tiếp theo cũng được thảo luận trong từng cuộc họp của STWG-G.

ĐIỀU PHỐI VÀ HỖ TRỢ HÀNH CHÍNH:

Văn phòng REDD+ Việt Nam (VRO) chịu trách nhiệm điều phối và huy động các bên liên quan tham gia vào mỗi cuộc họp. VRO sẽ chỉ định một cán bộ có khả năng liên lạc với các cơ quan chính phủ và các tổ chức phi chính phủ để sắp xếp chương trình và nội dung của cuộc họp và đảm bảo sự tham gia của các bên liên quan.

Ngoài ra, VRO sẽ cung cấp các hỗ trợ khác như chuẩn bị hậu cần và hỗ trợ hành chính cho mỗi cuộc họp của Tiểu nhóm kỹ thuật về quản trị.

NGUỒN LỰC

Chương trình UN-REDD Việt Nam sẽ hỗ trợ những chi phí cơ bản về tài chính đủ để tổ chức các cuộc họp thường kỳ ở Hà Nội.

Khuyến khích các Tổ chức phi chính phủ đang thực hiện các dự án REDD+ ở địa phương hỗ trợ các cán bộ cấp cơ sở tham gia vào các cuộc họp về Quản trị REDD+.

KẾT QUẢ

Sản phẩm mong đợi từ Tiểu nhóm kỹ thuật về Quản trị REDD+ là những kết quả dựa vào từng công việc cụ thể như đã mô tả ở trên và những công việc có trong Kế hoạch hoạt động năm sẽ được xây dựng. Dưới đây là một số ví dụ về những kết quả mong muốn:

- Các định nghĩa/khái niệm về quản trị REDD+
- Các hình thức quản trị và một bộ chỉ số về quản trị REDD+
- Các phát hiện về những hoạt động tốt trong quản trị REDD+ và các nghiên cứu điển hình;
- Các Bản tin chính sách và đề xuất chính sách;
- Các Biên bản cuộc họp;
- Những đóng góp kỹ thuật khác cho quá trình hoạch định, thực hiện và tham vấn chính sách liên quan đến REDD+.

HIỆU LỰC HOẠT ĐỘNG

Điều khoản tham chiếu này có giá trị trong vòng một năm, bắt đầu từ tháng 10 năm 2012, kết thúc vào tháng 9 năm 2013 và sẽ được xem xét để điều chỉnh sau đó.